СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 79. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 4 квітня, 1934. — VOL. XLII. No. 79. Jersey City, N. J., Wednesday, April 4, 1934. THREE CENTS

УРЯД ЗМЕНШУЄ ВИДАТКИ НА ДОПОМОГУ

ВАШИНГТОН. — Федеральний уряд збирається видати в квітні допомогу для безробітних дорогою робіт усього 65 до 75 мільйонів долярів, або стільки, скільки досі видавав звичайно на тиждень.

Уряд визначив теж 15 мільйонів долярів на допомогу для шкіл у сільських округах, які інакше мусіли би бути закриті через брак фондів.

ОПТИМІСТИЧНА ЗАЯВА СТАЛЕВИХ ПРОМИСЛОВЦІВ.

НЮ ЙОРК. — Голова ради директорів сталевого підприємства „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен" заявив на зборах організації, що підприємство вже перейшло через найтяжчу депресію та що воно тепер дивиться в будучність з вірою й певністю.

Завдяки фінансовим кредитам з Адміністрації Відбудови Краю підприємство може починати наново роботи.

Він подав теж зборам до відома, що від останнього липня заплата для робітників у підприємстві піднеслася на 26 процентів.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОДОВЖУЄ ВАКАЦІЇ.

МАЯМІ (Флорида). — Президент Рузвелт постановив продовжити вакаційну подорож на яхті Астора на один тиждень.

Летуни повезуть йому почту на корабель.

ПАНІ РУЗВЕЛТОВА ПРО ЗАКИДИ ВІРТА.

ВАШИНГТОН. — Жінка президента Рузвелта, розмовляючи з ґазетярами на їх конференції про ріжні біжучі справи, запитана про думку закидів д-ра Вірта, що буцімто президент Рузвелт це американський Керенський, заявила:

„Вся історія показує, що революції з кровопролиттям і терором є вислідом утиску, який панував перед революціями в Франції й Росії. В Америці нема причин для революції і мало основи для чогось подібного в краях, у котрих нарід може мирно, без вживання сили, заявити свої бажання".

ЗАКИДУЮТЬ БРЕХНЮ КРИТИКАМ ЛЕҐІОНУ.

НЮ ЙОРК. — Моріс Стембер, адютант Нюйорського Стейтового Департаменту Американського Леґіону, закинув публично свідому брехню цим проповідникам і рабінам, що недавно видали спільну публичну заяву проти „лабі" Леґіону у Вашингтоні.

Леґіонерів обурили передовсім закиди, що вони вживають невідповідних способів для впливання на членів конґресу та що хочуть мати нагороду за нездібність до праці зовсім не спричинену службою в армії.

До протесту 51 проповідників і рабінів прилучилися ще 9 проповідників. Всі вони протестанти.

ПЕРШИЙ БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК. — Сюди приплив у понеділок моторовий вантажний корабель „Ким", перший російський корабель, що приплив до цього порту від большевицької революції.

Корабель причалив до 8 причалу в Брукліні. На його щоглі повіває червоний прапор. Корабель привіз 6,000 загального ладунку, як цементу, міки, крейди, ягід ялівцю та 300 бочок кавказького вина.

Як корабель причалив до порту, на його поклад зайшов Розенштайн, президент організації „Амторґу", котра являється торговельним агентом большевицького уряду в Америці.

БОРОТЬБА ЗА ТЕЛЕҐРАФІЧНИЙ КОДЕКС.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація відбудови краю предложила телеґрафічним підприємствам проект кодексу для телеґрафу. Підприємство „Постел Телеґраф" приняло проект, але „Вестерн Юніон" відкинуло його, кажучи, що в телеґрафічній промислі нема ніяких несправедливостей, тож для них кодексу не треба.

ЗАПОВІДАЄ ПОБІДУ РОБІТНИЧОЇ ПАРТІЇ В АНГЛІЇ.

НЮ ЙОРК. — Сер Стефорд Крипс, заступник лідера Партії Праці в палаті громад в англійськім парляменті, заявив тут на відчиті, що при найближчих виборах до парляменту побідить Партія Праці.

Сер Стефорд говорив про Німеччину як найповажнішу загрозу для мира Европи.

БОЛЬШЕВИКИ НА ІМПЕРІЯЛІСТИЧНІМ СТАНОВИЩІ ЦАРІВ.

СИНСИНАТІ (Огайо). — Большевицький амбасадор Трояновський виступав тут на зборах Товариства Заграничної Політики з промовою, в якій сказав, що світ стоїть перед новою загальною війною. Одначе Росія, щоби купити собі мир, не відступить ні одної пяди „нашої землі".

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО НОВОГО ОТВОРЕННЯ ШИКАҐОВСЬКОЇ ВИСТАВИ.

Отворення світової вистави в цьому році установлено на 26. травня. Багато будинків на виставі поправлено, а до старих додано нові. Заряд вистави обчисляє, що коли будинки минулорічної вистави коштували 38 мільйонів долярів, то будинки цьогорічної вистави будуть коштувати 44 мільйони. Самий заряд видає 2 мільйони долярів на нові будинки й краєвиди. Форд має виставити новий будинок коштом півтора мільйона долярів. Найбільшою новою концесією має бути „еспанське село", що має обнимати три акри землі та коштувати понад 300,000 долярів.

ЯПОНІЯ НЕ БОЇТЬСЯ ПОГРОЗ МОСКВИ.

З Токіо повідомляють, що один з вищих урядовців міністерства закордонних справ, який довший час перебував в Москві, заявив, що чимбільше Кремль говорить про війну, тим менше він до неї приготований. Японія не боїться цих погроз і для неї найліпше збути їх мовчанкою. Одначе Японія мусить бути готова відбити майбутній наступ Москви. Якби ж Москві мовчали, тоді було би гірше і тоді Японія мала би причину непокоїтися.

СПІВАЮЧЕ КАМІННЯ.

Недавно в південних містах Німеччини понисувалася своєрідна музична орхестра: вигравала вона свої мельодії на каміннях. Кожний музика мав перед собою кілька каменів ріжного виду й довжини. Осібними сталевими паличками вдаряли у каміння й воно видавало прекрасні мельодійні звуки.

Таке каміння добувають в Америці, Індії, Африці, на Азорах, Канарійських островах, а в Европі в Альпах. Це сіро-зелений камінь, що лупається довгими плитками. Під ударом молотка видає звук. Цю прикмету використовують примітивні народи й виробляють із нього ріжні музичні інструменти.

ЗВІРЮКА В ЛЮДСЬКОМУ ТІЛІ.

Львівська поліція арештувала якогось 26-літнього Міхала Чайковського, який силою затягнув на Високий замок 12-літню глухоніму дівчину, де й знасилував її, заразивши нещасну дівчину венеричною хоробою. Деґенерата арештувала обичаєва поліція й відставила до суду, а дівчину відставлено до шпиталю.

РОЗУМНИЙ ЩАСЛИВЕЦЬ.

Француз, що виграв на льотерії 5 мільйонів фр., купив льос у місті Рубе. Та досі не хоче він виявити свого назвиська. Купив льос у тютюневій крамниці і власник цієї вивісив негайно рекламову табличку, що в нього хтось купив цей щасливий льос. Довкола крамниці зібралася така юрба, що герой уже не міг туди дістатись і вернувся до хати невідомий. Повідомив тільки крамничника телефонічно, що за якийсь час зголоситься. Таку саму заяву післав він до часописів. Хто має 5 мільйонів, волів нині, щоби бандити про це не знали.

NRA MEMBER U.S. WE DO OUR PART

НЕМИЛІ ЖАРТИ ТЕЛЕФОНОМ.

В місті Торонто, в Онтеріо, поліція пошукує жінки, що телефонічно багатьом мешканцям міста робить немилі жарти. Ця жінка має дуже улесливий та приємний голос. Як вона телефонує до жінки, то каже, що її чоловік саме тепер знаходиться в товаристві якоїсь жінки; а коли до чоловіка, то каже подібне про його жінку. Ця людина замовляє для деяких людей телефонічно кухонні річи, цвіти, лікарів, шпитальні амбулянси, або похоронне авто...

„ПЕРЕБЛОФУВАВ".

До дому Гершеля Ботфілда, що жиє під ч. 260 при Карлтон улиці у Вінніпеґу, вдерлися були два грабіжники і під загрозою револьвера вимусили в Ботфілда 12 долярів. Опісля вони показали йому, що револьвер не набитий. Ботфілд без надуми вхопив у руки ненабиту рушницю, змірив і приказав їм заждати, поки не прийде поліція. Грабіжник, що стояв ззаду, вспів втекти. Остався аж до приходу поліції тільки його спільник, якому прямо в чоло було спрямоване дуло рушниці. Пізніще арештувала поліція й того грабіжника, що був утік. Заразом „переконалася", що й рушниця не була набита.

КРІПКІСТЬ ЛЕДУ.

Ледяна покрива ставку чи ріки творить гейби природний міст, що лучить оба береги. Кріпкість такого ледяного мосту буває доволі велика. Ледова покрива 4 цтм. груба може видержати середньої ваги людину, при 8 цтм. витримає коня з їздцем; при 9 цтм. можна перевести менші армати; по леді 14 цтм. грубім переїде й важка артилєрія. Лід 30. цм. грубий витримає незвичайно великі тягарі.

Все це числа, що їх одержується на основі помірів у лябораторії. Тому не пробуйте експериментувати навіть на грубих ледах.

ВБИВСТВО НА ВЕСІЛЛЮ

В Боянці, пов. Жовква, відбулося гучне весілля в Миколи Васичка. В одній хвилині виявлялася між весільними гостями бійка, підчас якої Антін Бурко і Степан Медвідь напали на одного зі своїх противників, Володимира Гольґона, і вбили його сокирами. Як з черги виявилося, бійка виявлялася на тлі особистих порахунків. Після доконання вбивства оба вбивники зголосилися на поліції, яка й відставила їх до судових арештів у Жовкві.

ЛИШИВ ПО СМЕРТИ 300 НАЩАДКІВ.

Як відомо, на острові Пуерто Ріко, що, як відомо, належить тепер до Америки, помер цими днями найстарший мешканець острова, 117-літний селянин Ґреґорій Торрес. Продовж цілого життя Торрес працював на ріллі, не покидаючи ніколи острова, де прожив 117 літ. Торрес залишив по собі більше як 300 нащадків: дітей, внуків і правнуків.

ХУРТОВИНА ПРИЧИНОЮ ПОЖЕЖІ.

В селі Костари коло Берестя над Бугом вибухла грізна пожежа. Наслідком дуже цікавих умовин сильний вихор вирвав гальму у вітряку. Крила вітряка почали крутитися з такою скорістю, що наслідком тертя запалився млинський вал, який спричинив пожежу. Вогонь перекинув вітер на сусідні будинки, наслідком чого згоріли 40 хат і 30 господарських будинків. Шкоди є на 100 тисяч злотих.

СІЛЬСЬКА ПОВИТУХА ТА ЇЇ КЛІЄНТКИ.

Львівський суд розбирав справу повитухи зі Старого Села, пов. Бібрка, Марії Гузовської, що доконувала недозволені ґінекольоґічні заходи на кольонудушних жінках, переважно дівчатах, наслідком чого одна з них умерла. Обвинувачена заперечила свою вину, хоч доказано їй аж пять випадків, мовлячи: „Я не робила ніяких операцій, тільки оглядала свої клієнтки, які самі того домагалися". Гузовську засуджено на півтора року вязниці. Крім того дві її клієнтки, Ядвиґа Стефановська та Марія Козакевич, дістали по 6 місяців вязниці, а 2 мужчини, які їх до того намовляли, 24-літній Мих. Корончевський і 20-літній Евст. Козакевич, по 6 місяців з завішенням.

ТАЙНА ОДНОГО ПОСТЕРУНКУ.

Перед варшавським судом почалася розправа проти цілої обсади постерунку у Прушкові, тобто старшого пшодовника Коморовського, пшод. Проснєвського і ст. пост. Сухецького, що вже з рік шантажували місцевих купців, вимагали від них хабарів у грошах і товарах, а якщо хто відмовився від цього, робили в нього санітарну ревізію, писали протоколи, подавали на кару і т. д. Бувало й так, що після таких „оглядин" Коморовський висилав поліцая знову до склепу, де той недвозначно заявляв, що за кільканадцять злотих цілу справу можна затушувати або просто кликав на постерунок записаних з 50 злотими. Такі відносини тривали цілий рік, поки про це не заговорила преса й поки трійка не сіла перед обличе суду. До розправи, що викликує зрозумілу сенсацію, покликано кількасот свідків.

ПАРОВІ АВТОБУСИ.

Одно із західньо-німецьких комунікаційних товариств віддало до публичного вжитку ще у листопаді м. р. паровий автобус. У порівнанні з уживаними досі автобусами, що їх порушують бензинові мотори, паровий автобус значно лекше обслужити. Фахівці ворожать йому гарне майбутнє.

ЧОГО ВЧАТЬ НА УКРАЇНІ ПІД СОВІТАМИ

МОСКВА (Росія). — Студенти совітських шкіл підняли зі всіх сторін протест проти способів навчання по школах. У тих школах досі звертали найбільшу увагу на те, щоби виховати добрих і карних комуністів. Ціла наука є оперта на матеріялізмі. А студенти бажали би набути загального знання, пізнати світ, осередки світової культури, почути про Рим і Грецію та прочитати клясиків і пізнати твори таких велитнів духа як Ґете, Данте, Байрон, Бетовен, Шопен. А того всього не вчать по совітських школах.

Американський кореспондент, Геролд Дені, цитує між іншим одно письмо студента з України, в якім той студент стверджує, що в школах на Україні панує темнота. Навіть студенти університету не знають, у яких краях пливе ріка Ніль чи Місісіпі. А запитані про пустиню Сагару, відповіли, що вона лежить в Австралії.

На те все почала вже звертати увагу і совітська преса та взиває вчителів змінити спосіб навчання і завернути до клясичних студій.

ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО ФІЛЯТЕЛІСТИЧНОГО СОЮЗА.

БЕРЛІН. — Дня 17 березня відбулися збори Українського Філятелістичного Союза, на яких радили над піднесенням інтересу до української філятелії. Обіг українськими марками на світових ринках зменшився. Ті, що були в них зацікавлені, набули їх уже більшу скількість, а нових марок не видають. Завдяки Союзови оброблено знаменито відділ України у всіх світових філятелістичних катальоґах. Це значить дуже багато для української пропаганди, коли брати під увагу, що сьогодня манія філятелії обхопила всі верстви населення в цілому світі.

ПАПА ПОПИРАЄ НІМЕЦЬКУ МОЛОДЬ.

БЕРЛІН. — В Німеччині майже затаєно папське письмо, звернене до німецької католицької молоді. В тім письмі папа пересилає німецькій молоді благословенство, а заразом взиває її далі вести боротьбу з поширюючимся в Німеччині поганством. Те останнє звернення проти наців, хоч у самім листі нема згадки ні про Гітлера, ні про наців.

ВДАЄ БІДНОГО.

ІСТАНБУЛ (Туреччина). — Заарештований Семюел Інсол, переведений до готелю, не хотів брати кімнати з подвійним ліжком, кажучи, що вона задорога й він не може собі позволити на такий видаток. Наняв кімнату з цілим удержанням за $5.

Турецька влада жде на варант, підписаний президентом Рузвелтом, щоби відставити Інсола до Шікаґо, де він буде відповідати перед судом за свою компанію, в якій втратили люди понад біліон долярів.

ПІМСТА СОЦІЯЛІСТІВ.

ВІДЕНЬ. — Соціял-демократи не дарують свого упадку і зачинають мститися тепер головно на тих, що зрадили їх партію і допомогли гаймвері їх побити. І так, у лісі біля Леобен знайдено трупа залізничника, котрий видав гаймвері соціялістичного майора міста Брук. На голову того майора була визначена нагорода в сумі 5,000 шілінґів.

В ріці Мур коло Ґрацу знайдено тіло Йогана Фукса, котрий згодився повісити соціялістичного провідника Станека. Біля Ґрацу знайдено теж два трупи членів гаймвери, постріляних ззаду. На трупах була положена картка паперу з написом „Пімста за смерть Станека". У Відні смертельно побито Корбеля, що продав соціялістичні тайни урядови Дольфуса.

„ЧЕРВОНА ГАНЬБА" ЗМИТА.

БРЕҐЕНЦ (Австрія). — Заступник канцлера, Еміль Фей, заявив на вічу, що соціялізм уже скінчив свою ролю в австрійській історії. Сьогорічний Великдень, казав він, є австрійським воскресенням зі стиду, скададу і морального й економічного упадку, спричиненого соціялістичним правлінням. Австрія звільнилася від „червоної ганьби", кінчив Фей.

ДАЛІ ПОЄДИНКУЮТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Двобої в Франції не устають. Джан Містлер, посол і бувший міністер, дістав по лиці від монархіста Рожера Детура. І визвав того останнього на двобій на пістолі. Сторони обмінялися кулями, але без висліду. І розійшилися, не подавши собі руки.

ГНОБИТЕЛІ ПОДАЮТЬ СОБІ РУКИ.

МАДРИД (Еспанія). — Маври піднесли знову голову, бажаючи освободитися від ярма, наложеного Еспанцями. Еспанія вислала військо, а Франція сама зголосилася до помочі Еспанії, потерпаючи за свої кольонії, в яких гнете Маврів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Акдреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОРОК-ЛІТНІЙ ЮВИЛЕЙ У. Н. СОЮЗА -

СВОБОДА В АМЕРИЦІ В 1933 РОЦІ

Річний звіт орґанізації „Юнія Американських Горожанських Свобід" за 1933 рік викликає велике зацікавлення головно супроти того, що в Америці, як і в інших частях світа, є кампанія за скасування ріжних горожанських свобід, які досі вважалися бажаними основами поступової держави.

Звіт цей показує поважні виломи в будові американських свобід. Рік 1933 зазначився загальним уживанням судових заказів і приказів („інджонкшенів"), проти якого вже здавна ведеться постійна, але досі ще безуспішна боротьба зі сторони робітництва. Проти робітників уживано шпигунів та приватних „віґілянтських" орґанізацій, хоч запобігання зложинам повинно належати до уряду. Урядова поліція в страйках часто зловживала своєї влади при помочі відомого встановлювання заступників шерифа, ославлених „депюті шерифс".

Звязані з цими безправствами були теж самосуди, себто вбивства юрбою людей, підозрілих у доконанню якогось злочину. Що такі самосуди звичайно відносяться до Муринів, найбільше приниженої породи людей в Америці, не робить ще справи мало цікавою для інших людей, бо, як відомо, лінч, ужитий нині проти Муринів, може завтра бути вжитий проти інших людей. Тому треба вважати за факт, грізний для свободи всіх людей в Америці, це, що за рік 1933 таких самосудів було аж 28; факт, тимбільше замітний з огляду на те, що в 1932 році було їх тільки 10, а кілька літ тому був один рік, у котрому був усього один самосуд.

З опіній, поданих згаданою орґанізацією до цих фактів, заслугує на увагу думка, стверджена обсервацією цих фактів, що в Америці нарушується свободи горожанські тільки в таких випадках, у яких іде про інтереси власности. Каже „Юнія Американських Горожанських Свобід": „Де власницькі інтереси не були зачіплені, там федеральний уряд міг успішно переводити свою свободолюбну політику".

Ще вимовніша друга заввага „Юнії Американських Горожанських Свобід": „Лише там, де робітники добре зорґанізовані, їх права шановано". Це є відома справа, що права належаться тільки тим, котрі зорґанізувалися в силу, яка готова своїх прав силою боронити; але це добре сталося, що „Юнія Американських Горожанських Свобід" цю правду пригадує, бо люди через свою природню лінь люблять зовсім вигідно цю правду забувати, або лишати оборону своїх прав на інших людей, наприклад, на уряд. Добре сталося, що „Юнія" пригадала Американцям, що вони можуть мати тільки такі свободи, які своєю зорґанізованою силою готові боронити перед тими, котрі мають маєтковий інтерес їх ломати.

ПРО „ЛЕҐІОН ЗАСЛУЖЕНИХ"

(Допис з Галичини).

В пляні зміни польської конституції положено натиск головно на те, щоби найбільшу власть покласти в руки президента републики та сенату, а самий сойм зробити якоюсь оперетковою фіґурою, без всякого значіння. Той сенат не сміє бути вибраний через загальне голосування мешканців (ґорожан) держави, але має його вибирати якась еліта, збір самих „ізбранних воевод", як кажеться в однім акафисті. Та „еліта" має називатись „леґіон заслужених".

Цілю утворення того „леґіону" має бути створення для держави тревалого опертя на горожанах, котрі в своїй діяльности на річ загального добра вибились наперед. Зачислені до „леґіону" горожани мають завжди, без упину працювати для загального добра, мають видосконалюватися в горожанських чеснотах, скріплювати почуття своєї відповідальности за діяльність публичній службі та мають твердо стерегти чести держави, а піклування за розвій і силу держави мають уважати за свою першу заповідь.

За нарушення цих обовязків будуть відповідати члени того „леґіону" своєю честю і добрим імям. Зрештою члени „леґіону" не мають ніяких інших, спеціяльних прав, крім права вибрання до сенату.

Членів „Леґіону Заслужених" іменує сенат, а члени сенату стають вже на підставі закону і самі членами того „леґіону". Відобрати комусь це достоінство можна буде лише на підставі постанови „суду чести".

Орґанами „Леґіону Заслужених" мають бути: 1) капітула, 2) кваліфікаційна комісія і 3) суд чести. Кандидатів до „Леґіону Заслужених" може зголошувати кождий громадянин, котрому прислугують всі цивільні і громадянські права. Зголошення мають бути звернені до сенату на руки предсідника капітули.

Коли кандидат має великі заслуги — то капітула може відразу предложити сенатови, щоби його приняв до „леґіону". Однакож в інших випадках має „капітула" перевести „надаюче поступування".

Запроектовано також цілу процедуру, котра веде до приняття в ряди „Леґіону Заслужених" та „суд чести", котрий буде покликаний до розгляду замітів, зроблених проти кандидатів, а також до розгляду закидів, зроблених заслуженим громадянам" — з причини їх нечесного, або нарушуючого обовязку члена „Леґіону Заслужених", поступування.

Українців те все мало торкає, бо ледви чи до того „Леґіону Заслужених" дістанеться який чесний Українець. І навіть там його не треба, бо той „леґіон" має на увазі „заслуги" для польського народу і польської держави. Двом богам годі буде там служити. Супроти того Українців там не треба.

Ю. Г.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ ОДЯГ

(ВУНІ) Український Науковий Інститут у Берліні уладжує з кінцем весни цього року виставу українського народнього мистецтва та домашнього промислу, щоб показати німецькому загалови красу, богацтво та ріжнородність української народньої культури. З приводу цього, та щоб заінтересувати берлінську кольонію цією справою, розпочав **д-р Кузеля** серію викладів про нашу народню мистецьку творчість у народньому побуті й спинився у своєму першому викладі, що відбувся дня 2. лютого в. викладовій салі Українського Наукового Інституту, над нашим народнім одягом, використовуючи для цього відповідний ілюстраційний матеріял.

Народній одяг уважається у нас слушно одною з важніших форм виявлення нашої народньої, ба навіть національної індивідуальности, але ще досі не знайшов свого дослідника й історика, що подав би його розвиток на протязі історичного існування українського народу та змалював його в усіх подробицях і на цілому широкому просторі України. Коли згадати старе зіставлення в „Трудах" Чубинського (т. VII., стр. 412—433), працю Б. Познанського (Одежда малоросов в „Трудах" VII. Археольоґіґного Зїзду в Харкові 1905) і незвичайно цінний та старанний розділ про одежу у відомій моноґрафії Хв. Вовка про „Етноґрафічні особливости українського народу" (у збірнику „Украинскій народ в его прошлом и настоящем", II, 1916) то й вичерпаємо все, що було досі з більших праць надруковано про наш одяг в цілости. Новішаж праця Володимира Січинського, в якій має бути поданий огляд і розвиток української одежі від найдавніших часів, спочиває, на жаль, досі в рукописі й не могла була появитися за браком відповідних коштів. Усіж інші праці, дои речі, теж не дуже численні, дотикають тільки або окремих територій України, або деяких характеристичних подробиць українського одягу. До першої катеґорії належать тут із важніших старші праці Ріґельмана. Бантиша-Каменського, Шафонського, Ґолембйовського, Я. Головацького, Кольберґа, В. Милорадовича й Шухевича та новіші Білецької (Вишиті кожухи на Харківщині, 1927), Є. Сіцинського й Шоврова (Селянський одяг на Поділлі, 1927), Короліва-Старого, Познанської та Костинюкової в „Новій Хаті" (1931—1933).

Позатим найбільше пощастило у нас жіночому народньому мистецтву, а саме вишивкам, килимам і писанкам, які дочекалися багатьох гарних праць і моноґрафій. З новіших праць про вишивки слід згадати крім величавого передвоєнного видання буковинських вишивок між іншим цінні збірки та праці „Вишивки низзю на Поділлі" (Камянець, 1927), Кривинюкові „Українські народні взори" (Київ, 1927), „Вишивки низзю" В. Таґенмайстера (Камянець 1929) й „Орнаменти українського народнього вишивання (Київ, 1930) В. Павленка.

При такому стані розслідів над нашим одягом нема й дивниці, що про історію нашого одягу знаємо дуже моло. До того ще й взагалі наша стара література не дає багато матеріялу, а самі предмети одягу, крім виїмково грубих тканин і металевих виробів (прикрас) не можуть дуже довго переховуватися. Так про одежу початків нашої історії до X-го. століття знаємо так мало, що мусимо вдоволятися такими загальними відомостями, що „вищі стани носили вже сорочки, гачі та ноговиці й суконні свити, поверх корзно, на голові вязані або плетені клобуки, а на ногах черевики або чоботи", та що „простий нарід вбирався подібно, тільки простіше". Про т. зв. литовський період аж до козаччини не знаємо майже нічого, бо між іншим ще досі не використано для цього численного активого матеріялу. Тай про козацькі часи знаємо далеко менше певного, ніж звичайно думається, бо майже все наше знання опирається всеж таки на не таких то численних портретах XVII—XVIII-го ст. та на відомих малюнках старовинної української одежі, долучених до „Літописного оповідання" Ріґельмана з другої половини XVIII-го століття. З легкої руки Ріґельмана та його наслідників Бантиша-Каменського й Арендаренка пішла та вкоренилася аж майже досі гадка про те, що Українці свій одяг запозичили від Поляків і Черкесів, хоч ґенеза й розвиток нашого одягу далеко складніші: в кождому разі відбиваються в ньому попри чисто орієнтальні впливи також південні, між іншим грецько-римські, а в новіших часах і західні елементи.

Найбільше первісного й старинного доховав жіночий одяг, зокрема прикраси, убір голови та зверхні частини одежі; мужеський одяг менш консервативний, але й теж не менш ріжнородний. В головній основі обидва одяги доволі одностайні та диференціювалися щойно пізніше. Так напр. сорочки і верхній одяг були в давнину, місцями ще майже по сьогодні, однакові для чоловіків і жінок.

Більшу частину свого докладу проф. Кузеля присвятив харктеристиці та описови поодиноких складових частин мужеського й жіночого одягу, звертаючи при цьому окрему увагу на їх історичний розвиток та сучасні територіяльні відміни. Виклад закінчився демонстрацією ілюстраційного матеріялу.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ГУМОР І ЗАБОРОНА.

Австрійський уряд видав заборону поширяти пресою жарти на провідників уряду. Заборона бере в оборону перед жартами передовсім австрійського премієра Дольфуса, котрого низький ріст є предметом гострих жартів.

Люди, яким робиться смішно на вид людини малого росту, від заборони не перестануть із росту сміятися. Наслідок заборони буде хіба той, що замісць говорити жарти про ріст Дольфуса голосно, одні люди будуть душити в собі бажання посміятися, а другі будуть душити в собі бажання говорити заборонені жарти. Людям від того стане краплинку тяжче жити, але Дольфус ні на цаль не підросте.

ВЕЛИКІ И ВИСОКІ.

Досі Дольфус через свій низький ріст мав багато симпатії. Люди оповідали собі ріжні жарти на його ріст, але він собі з того нічого не робив. Людям здавалося, що цей чоловік, хоч малий тілом, то великий духом, коли він може перенести спокійно такі жарти про себе. Великий духом чоловік знає, що з малого росту людини буде насміватися хіба людина, яка не має нічого іншого бути гордою, кромі свого росту. На сміх таких людей розумний не звертає уваги.

Дехто навіть підозрівав, що Дольфус свідомо підкреслює свій малий ріст, вбираючися так, щоби він виглядав ще менший, стаючи в оточення високих людей. Цісар Наполеон робив це з дуже добрим вислідом для себе, хоч і він був дражливий на свій ріст, як це видно з того, що коли хтось з двораків говорив про одного ґенерала, як про великого, Наполеон поправив його: „Не великий ґенерал, а високий!"

КОМПАНІЯ ДЛЯ ДОЛЬФУСА.

Своєю забороною жартів проти себе Дольфус покинув Наполеона та зачислив себе до іншої компанії.

Така заборона жартів на правителів існує у Росії. І там її вважається доказом дрібности правителів.

Пілсудський теж не зносить жартів на себе. І в Польщі люди оповідають собі жарт, що тільки горобець може сказати в Польщі правду: тільки він один може сісти на крати вікна в Бельведері, палаті, де жиє Пілсудський, та цвірінькати маршалкови в кімнату: „Свірк! Свірк! Свірк!" (себто „варят)".

ЛІК НА КЕПСЬКІ ДОТЕПИ.

Дольфус може сказати на оправдання своєї заборони, що дотепи на малий ріст — кепські дотепи. Це щось у роді дотепу на великий ніс, на руде волосся, горб на плечах, або такі інші хиби, за які людина ніяк не може відповідати, бо вони від її волі не залежні. Розумна людина з таких річей сміятись не буде. Хто сміється, той звичайно сміється з себе самого, бо показує, що в нього змисл гумору стоїть дуже низько, десь на рівні 5-літньої дитини, або дикуна з глибини Африки.

Але чи можна направити таке дітвацтво урядовим розпорядком? Чи варта й поліцію й суди вживави на те, щоби повчити людей сміятися з того, з чого треба сміятися? Чи не значить це стільки, що стріляти з гармати до горобців?

ВІДПОКУТУВАВ

(Оповідання з козацьких часів).

(12)

— Коли погорів і що сталося? — відповіла баба. — Погане сталося. Тому два роки Мікула, вийшовши рано з хати, побачив доньку, що лежала на землі в калабани крови. Наробив крику. Збіглися люди, що тоді ішли в поле, Дівчину занесли до хати. Гадали поховати її другої днини. Та її батько був мочиморда. Не ліпша була її мама. З жалю за дитиною обоє попилися.

— Мабуть по пяному підпалили хату, — перебив Запривода.

— Ви вгадали. Так справді сталося. Як би не те, що люди потратили голови, то були би залляли грань на огнищі. Полишаючи так, як було, і пішли. Пяний Мікула став бити пяну жінку і тягати її за волосся. Мабуть тоді порозмітували собою грань по хаті. Коли люди побачили і позбігалися, ціла хата вже стояла в огни. До хати вже не було приступу.

— Мікули не втікли з хати?

— Та як втікати такому, що лежить мертвецьки пяний? І Ганка не втікла, бо як небіжці втікати?

— Згоріли всі трое?

— Згоріли. Люди повипорпували прогорілі їх кости і поховали в одній могилі.

— Хто вбив Ганку? — спитав Запривода.

— Один парубок з нашого сусідства, Сень Гойдиш.

— Спіймали його? — спитав Запривода, будьтоби не знаючи, що з Гойдишем сталося.

— Хтось спіймав його і вбив.

— Як то, хтось?

— Та хтось! Ніхто не знає, хто то був. Спіймав Гойдища, вбив і щез. Ніхто не бачив його, не балакав з ним.

— Як ніхто з ним не балакав, то звідки люди знають, що то саме Гойдиш вбив дівчину?

Баба розсміялася і каже:

— Я дурна, не розказала з кінця. Бо то було так: Коли люди збіглися до вбитої дівчини, то побачили, що з її грудей сторчить ніж. Один парубок крикнув:

„То Сеня Гойдиша ніж!"

— Ніж виймили з грудей небіжки і подавали собі з рук до рук. Всі, що знали Гойдиша, казали, що то його ніж. В наших сторонах ніхто не мав ножа з такою колодкою. Хтож міг вбити, як не той, чий був ніж.

— Та хіба, що не хто інший, — відповів Запорожець, бачучи, що баба жде на відповідь.

— Коли парубки пізнали ніж Гойдиша, посідали на коні і поїхали по нього. Його батько сказав їм, що Сень поїхав з товариством парубків ловити рибу. Не кажучи батькови, на що їм Сень потрібний, парубки поїхали далі. Заїхали аж на місце, де було товариство рибаків. Там почули, що Сень в ночи відійшов від товариства, що нагло помер або хтось вбив його, і що лиси та вовки полишили тільки його кости.

З того ще не виходить, що Сеня хтось вбив, — замітив Запривода.

— Виходить з того, що там, де лежали кости Гойдиша, були цілком свіжі сліди чужих чобіт і сліди коня. Гойдиш не сам був там. Коли парубки показали рибалкам ніж Гойдиша і сказали, де був той ніж, справа стала ясна. Всі казали:

— Сень Гойдиш вбив Ганку. Хтось бачив се, або доміркувався. Прийшов за убийником аж сюди і скарав його... Чи не так?

— Хіба, що так.

Запривода поїхав далі. Куди бував сими сторонами, то все роззирався, чи не попаде на убийника Ганки і Гойдища. Не думав видати. Лиш хотів ще раз, бодай здалека, придивитися йому. Та даремний був труд, бо ніде його не бачив.

*

Старшини польських військ силкувалися понапихати на землі Запорожа свої військові ґарнізони і повибудовувати для них укріплені гнізда. Запорожці пильнували, щоби в якійсь слабо обсадженій частині границь Запорожа не продерлася до краю ворожа сила. Звідуни, яких Запорожці мали поза межами Запорожа, пильно слідили, чи де близько тих меж не збирається польське військо. Скоро прийшла вість про небезпеку напасти, так зараз загрожену сторону скріплювано.

Від одного з тих звідунів, що крутився в сторонах вище Кривого озера, прийшла вість, що в оселі, по середині між Конецьполем і Балтою, стануло табором польське військо, і що сей табор сильно укріпило. Коли люди питали, чого се військо прийшло, то польські старшини відповідали:

— Вісти зі Стамбула кажуть, що заноситься на зміну політики Турків, та що вони готові на Україну наслати Татар. Польське військо прийшло, щоб очаківській орді загородити дорогу на Україну.

Хоч польське військо прийшло бутьтоби проти Татар, то чогось то, доносив до Січи козацький звідун, польські звідуни крутяться над Богом, себто західньою межею Запорожа. З сего виходилоб, що ладиться, не оборона України перед татарським наскоком, а польський наскок на Запороже.

Пізніше звідун Запорожців звістив, що в польськім таборі є вже півтори тисячі війська: драґонів і піхоти. Також вже прийшли гармати.

Найпевніша і найважніша вість була про реченець наміреного польського походу на Запороже і про місце, в котрім польське військо гадає вдертися в запорозькі землі. Ляхи надіялися, що Запорожці або увірять, в голошене Ляхами обезпечення проти Татар, або в своїй недовірчивости погадають, що польське військо переступить ріку Бог десь над устям Кривої, по правім боці Бога, Синюхи, по лівім. Ляхи рахували на те, що саме їх позиція між Богом і Кривою і вище її устя збаламутить Запорожців і жадному з них до голови не прийде думка, що польське військо гадає вперед пробитися на південний бік Кривої і аж нижче її устя переступити ніким не боронений Бог.

Пора була така, що більша часть Запорожців розбрилася на всі сторони ловити рибу. В місцях, де звичайно сиділи запорозькі ґарнізони, було дуже мало готового до походу війська. Скликувати не було коли, бо ворог неначе зпід землі вистрибнув і не думав довго таборувати на своїй позиції. Загроженою була передовсім бугогардівська паланка.

В Гарді був тоді ґарнізон з двох сотень. З того одна сотня була розкинена здовж Бога. На першу вість про прихід Ляхів паланочний полковник стягнув ту сотню до Гарду. Скоро до полковника прийшла вість про намір Ляхів пробратися через Криву, він зараз перекинув на той бік Бога одну сотню з приказом робити гамір великого війська, щоби Ляхів унесмілити і їх перехід через Криву якнайдовше спиняти. (Далі б.)

Приемне заняття.

Вона: — Батько дуже радий з того, що ви письменник.

Він: — Як то? Ваш батечко так дуже цікавиться літературою?

Вона: — Ні, одначе мій останній нареченний, якого він викидав, був боксером.

ЦЕ ПОКЛІН ПРАЦІ, ПОСВЯТІ Й ІДЕАЛАМ.

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(15)

Звіт головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна.

LEDGER ASSETS

Book value of Real Estate	$ 268,202.70	
Mortgage Loans on Real Estate, first liens	1,672,831.96	
Book value of Bonds	716,113.00	
Deposits in trust companies and banks	296,999.35	
Loan to Certificate Holders	186,529.00	
Total Ledger Assets		$3,140,676.01

NON-LEDGER ASSETS

Interest due, $22,973.99 and accrued, $17,064.15 on Mortgages	$40,038.14	
Interest accrued on Loan to Certificate Holders	5,077.57	
Interest accrued on Bonds not in default	4,589.69	
Interest accrued in Banks	2,307.27	
Rents accrued	282.86	
Total interest and rents due and accrued		52,295.53
Printing Plant	$7,391.20	
		7,391.20
Gross Assets		**$3,200,362.74**

DEDUCT ASSETS NOT ADMITTED

Deposits in suspended banks, less $4,542.95 estimated amount recoverable	$ 4,542.95	
Book value of bonds over amortized or investment value	70,556.19	
Printing Plant	7,391.20	
		$82,490.34
Total Admitted Assets		**$3,117,872.40**

LIABILITIES

Death claims due and unpaid, No. 5	$3,438.44	
Death claims reported during the year but not yet adjusted, No. 2	2,000.00	
Total unpaid clams		$ 5,438.44
Taxes due or accrued		334.50
Advance assessments		6,973.56
Orphans Fund	$ 205,099.11	
National Fund	2,975.65	
Reserve for Protection of Certificates	2,052,315.39	
		2,260,390.15
Total		**$2,273,136.65**

Зіставлення інвестицій.

Готівка.

Готівка з кінцем 1932 р.	$355,930.03
Прихід за 1933 р.	594,631.55
Разом	$950,561.58
Розхід за 1933 р.	653,562.23
Готівка з кінцем 1933 р.	$296,999.35

Морґеджі.

З кінцем 1932 на морґеджах було	$1,724.545.19
Інвестовано в морґеджах за 1933 р.	6,200.00
Разом	$1,730,745.19
Сплачено морґеджів	57,913.23
З кінцем 1933 р. було на морґеджах	$1,672,831.96

В інвестиціях морґеджових зараховано суму $5,000 — заплачені податки від перебраного морґеджу на власну реальність. До сплачених морґеджів зараховано теж суму $40,000 — перебрану реальність за ціну морґеджу і заплачених податків.

Бонди.

З кінцем 1932 р. на бондах було	$627,778.00
В 1933 р. закуплено бондів за суму	97,766.00
Разом	$725,544.00
Сплачено бондів	9,431.00
З кінцем 1933 р. було на бондах	$716,113.00

Якість бондів.

Бонди уряду Зл. Держав	$115,394.00
Бонди стейтів, повітів і міські Зл. Держав	600,719.00
Разом	$716,113.00

Реальність.

З кінцем 1932 р. на реальностях було	$231,202.70
Перебрано одну реальність за ціну морґеджу	40,000.00
Разом	$271,202.70
Сплачено часть довгу до фонду резервового з власного дому У. Н. С.	3,000.00
З кінцем грудня 1933 р. на реальностях було	$268,202.70

Позички для членів на нові роди обезпечення.

З кінцем грудня 1932 було на позичках	$ 1,883.00
У 1933 р. визичено членам	192,878.00
Разом	$194,761.00
Сплачено позичок	8,232.00
З кінцем грудня 1933 р. на позичках було	$186,529.00

SCHEDULE OF MEMBERSHIP, AMOUNT OF INSURANCE, NUMBER OF DEATHS AND LOSSES AT ATTAINED AGES ON THE ANNIVERSARIES OF THE CERTIFICATES DURING THE YEAR

Attained Age	Number of Members Dec. 31 1933	Amount of Insurance	Number of Deaths During the year	Death Losses Reported During the year	Attained Age	Number of Members Dec. 31 1933	Amount of Insurance	Number of Deaths During the year	Death Losses Reported During the year
16	44	$ 39,500			47	729	603,350	5	4,500
17	108	100,500			48	698	564,500	4	3,000
18	792	736,000			49	612	507,250	13	9,000
19	562	516,000			50	509	416,350	10	9,000
20	444	415,500			51	455	368,000	9	8,500
21	352	334,250			52	423	343,750	5	4,000
22	292	283,250	1	1,000	53	321	249,000	6	5,000
23	244	228,750	2	2,000	54	294	220,000	8	7,250
24	207	194,500			55	216	165.750	4	2,500
25	182	175,250	1	1,000	56	198	149,500	6	5,000
26	147	136,000	1	1,000	57	177	128,250	1	250
27	135	126,750			58	136	103,750	5	4,500
28	146	140,750	1	1,000	59	113	85,750	1	500
29	127	116,250	3	3,000	60	94	73,750	2	1,500
30	145	137,000			61	68	54,000	4	4,250
31	131	118,750			62	60	52,000	1	1,000
32	169	146,750	1	1,000	63	41	31,750	3	2,500
33	202	170,000			64	47	39,750	2	2,000
34	332	276,750	1	1,000	65	36	28,750	2	2,000
35	482	395,750	1	1,000	66	25	23,000	1	1,000
36	741	632,000			67	17	16,250		
37	861	718,900	3	3,000	68	9	8,750		
38	999	730,950	5	5,000	69	5	5,000	1	1,000
39	1,103	930,850	5	4,500	70	7	6,250		
40	1,048	880,250	8	6,250	71	8	8,000	1	1,000
41	968	808,950	9	6,500	72	2	2,000		
42	943	801,750	13	11,250	73	5	5,000		
43	955	809,250	5	5,000	74	6	5,500		
44	956	808,250	10	9,000	75	2	1,100		
45	1,015	853,150	3	2,000	76	1	1,000		
46	850	801,900	17	12,250	79			2	2,000
					Total	20,996	$17,831,500	186	$157,000

EXHIBIT OF CERTIFICATES

	Number	Amaunt
Benefit certificates in force December 31, 1932	19,831	$16,751,200
Benefit certificates written during the year	2,070	1,860,500
Benefit certificates revived during the year	11,100	9,495,950
Totals	33,001	$28,107,650
Deduct terminated, decreased or transfered during the year	12,005	10,276,150
Total benefit certificates in force Dec. 31, 1933	20,996	$17,831,500
Benefit certificates terminated by death during 1933	186	$ 157,000
Benefit certificates terminated by lapse during 1933	11,819	10,119,150

EXHIBIT OF DEATH CLAIMS

	TOTAL CLAIMS	
	Number	Amount
Claims unpaid December 31 of previous year	6	$ 5,100.00
Claims reported during the year	186	157,000.00
* Totals	192	$162,100.00
Claims paid during the year	185	155,816.56
Balance	7	$ 6,283.44
Saved by compromising or scaling down claims		845.00
Claims unpaid December 31, 1933	7	$ 5,438.44

EXHIBIT OF PERMANENT DISABILITY CLAIMS

	TOTAL CLAIMS	
	Number	Amount
Claims reported during the year	235	$9,879.30
Totals	235	$9,879.30
Claims paid during the year	235	$9,879.30

Табеля виплат з фонду запомогового виказує суму $9,-879.30, тоді, як за 1933 рік виплачено з фонду запомогового суму $23,938, або суму $5,305.44 більше, як члени вплатили до фонду запомогового за цілий рік. Приріст фонду запомогового можна завдячувати тільки тим членам, котрі звернули до фонду запомогового суму $14,058 — затягнені позички на рахунок вимін грамот зі старого роду обезпечення на новий. До фонду запомогового напливає чимраз більше просьб, часто за менші каліцтва, або коротко-реченцеві недуги, і тому головний уряд, а зглядно екзекутивний комітет мусить обмежувати виплати запомог і давати нераз менші суми для тих членів, котрим належалась би більша сума. Запобігти цьому можна тільки тоді, як члени й урядники здержаться з такими просьбами, які, згідно зі статутом орґанізації, параґраф 167, до того фонду не належать.

Багато відділових кас через депресію вичерпались і тому декотрі відділи звертаються до головної канцелярії, щоб ратувати хорих членів. Головна каса за 8 цнт. місячно від члена не може давати хорої запомоги і тому вказаним є, щоб таких просьб не надсилати, бо можна знищити цілий фонд запомоговий так, як знищено відділові каси. Орґанізація мусить мати фонд для справжніх калік і невилічимо хорих членів.

(Далі буде).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принаймеше один тиждень перед зборами.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів, що квартальні збори, котрі мали відбутися 8. квітня, відбудуться в неділю, 15. квітня, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінг ул., в годині 1-ій пополудни. кождий член обовязково повинен явитись на ці збори, бо є важні справи до порішення. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости, щоби опісля не нарікали, коли будуть суспендовані. Також припоминається тим членам, котрі ще не виміняли старих грамот, щоб виміняли, поки ще не запізно. — М. Кулинич, секр.

БАВНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів і членниць, що звичайний мітинґ з причини Великодня відбудеться о тиждень пізніше, то є 15 квітня, в годині 3.30 пополудни, в галі, де звичайно. Проситься всіх членів і членниць прибути на означений час. Довгуючих членів проситься прибути і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі ми будемо змушені суспендувати. — Т. Приставш, пр.; Е. Резняк, кас.; Григорій Геба, секр.

АВОКА, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх членів, що з причини свят мітинґ відбудеться в суботу, 7-го квітня, в годині 7-мій ввечір, в гали Турка. Проситься всіх довгуючих членів заплатити свій довг, бо інакше стратять право до запомоги. Ті члени, що ще не виміняли своїх грамот, нехай принесуть на мітинґ свої старі грамоти до виміни. — Йосиф Лясковський, предс.; Теодор Колодій, кас.; Микола Колодій, секр.

БОФАЛО, Н. Й. Тов. Український Сокіл, від. 304, повідомляє всіх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 7. квітня, в годині 7.30 ввечір, в гали під ч. 158 Джермейн вул. Не явившийся член чи урядник підлягає карі після статута. — С. Ваврів, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 44, повідомляє своїх членів, що мітинґ відбудеться в суботу, 7. квітня, в годині 6.30 ввечір. в церковній гали. Проситься усіх членів прийти і заплатити свої вкладки, а особливо котрі забагато довгують, щоб хоч трохи заплатили. Мітинґ відбудеться в суботу з причини Великодня. — В. Шишка, предс.; А. Бодник, кас.; Л. Демчук, секр.

шли слідуючі члениці: Марія Поливчак, предсідниця; Анна Кардаш, заст. предс.; Марія Кіценюк, секретарка; Марія Кардаш, заст. секр.; Агафія Кінащук, касієрка; Марія Ґерета, заст. касієрки. Контрольорки: Катерина Костишин і Катерина Оґар.

Наш патріотичний клюб „Дочок України" не забув теж і за нашу народню мученицю і заповів поминальне богослуження за покійну Ольгу Бесарабову. Дня 18. лютого зійшлося велике число жінок і дівчат до церкви св. Володимира, де о. Чаплинський виголосив перед панахидою дуже патріотичну проповідь і пояснив, що це була за жінка-патріотка, і яку роботу вона робила, та за що її Ляхи замордували.

Накінець о. Чаплинський взивав жінок, а головно молодих дівчат, щоби вступали слідами покійної Ольги Басараб.

На поминальнім богослуженню співав український хор „Боян" жалібні пісні під проводом диріґента, п. М. Ядловського.

Марія Кіценюк, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МИЛВОКІ, ВІС.

Коляда на Рідний Край.

Товариство ім. Івана Франка, від. 103 У. Н. Союза, зібрало коляду. Отсі відділові урядники ходили колядувати на Рідний Край у часі Різдвяних Свят: Теодор Барсук, Микола Кудринський, Василь Яремчук, Андрій Гатала, Теодор Черник. З коляди прийшло $37.75, які вислано через Обєднання: на Рідну Школу $15.75, на інвалідів $10, на боєвий фонд $10.

За Уряд Тов. ім. І. Франка, від. 103 У. Н. Союза:
Т. Барсук, предс.
Н. Кудринський, секр.
М. Патер, касієр.

Повідомляємо всіх членів О.Д.В.У., що помер трагічною смертю при праці

СТЕФАН ЛЕХКИЙ

член 11-го від. О.Д.В.У. в Ню Йорку.

Похорон відбудеться з похоронного заведения Яреми, 129 E. 7th St., N. Y. C., в четвер, дня 5-го квітня, в год. 9-тій рано.

Всі члени О.Д.В.У. нюйорських відділів обовязково мають взяти участь в похороні.

Окружна Управа О.Д.В.У.

БОТЛЕР, ПА.

З панахиди на боротьбу.

При панахиді за поляглих борців, відправленій в укр. прав. церкві, зібрано $4.30 і вислано до Обєднання на визвольну боротьбу.

—o—

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Великодна писанка.

Гром. Гнат Гаврилюк переслав до Обєднання з нагоди Великодня по $2 на Рідну Школу, інвалідів і боєву акцію, а $1 на закупно твору Архипенка для Національного Музею у Львові.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

З уродин на боєву акцію.

На забаві, влаштованій зприводу уродин панни Марусі Бойко, члениці Січи ім. Вітовського, згадав т. Попович за боротьбу в краю. На ту ціль зібрано $8.25 і вислано до краю через Обєднання.

Жертвували по $: І. Попович, М. Когут, І. Бурян, А. Ґоїк, М. Лазута. По 50 ц.: І. Когут, М. Ярош, Т Лучків, М. Бойко. По 25 ц.: К. Любінська, М. Ціхоцька, І. Бец, М. Міґас і А. Шлонок

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Адвокат Смук кандидатом на повітового радного.

Дня 10-го квітня відбудуться правибори на ріжні міські і повітові уряди. Ці вибори є незвичайно важні для Українців міста Шікаґо, повіта Кук, а навіть стейту, бо в цих виборах перший раз всі Українці спільно виставляють свого кандидата на Кавнті Комішенера (повітового радного) п. **Романа Смука.** (Roman I. Smook), адвоката в Шікаґо. Це перший раз в історії міста Шікаґо Українець є кандидатом з боку Демократичної Партії на таку важну політичну позицію.

Це перший зроблений смілий крок Українців міста Шікаґо на політичному полю. Від цього кроку буде залежати дальший хід політичного життя Українців міста Шікаґо. І тут Українці, всі як один, мусять стати до іспиту політичної зрілости і з повною посвятою і пожертвуванням помогти свому кандидатови. Помічю має бути не лише голосування на українського кандидата, бо це є обовязок. — Але треба ще всюди аґітувати між своїми, а головно між чужими, щоб і чужинці віддали свої голоси на нашого українського кандидата. Самі голоси Українців в Шікаґо не виберуть нашого кандидата і тут треба конче постаратися про голоси чужинців. Тому всюди, при праці, забаві чи на улиці, реклямуймо імя нашого кандидата і намовляймо всіх до голосування на нашого кандидата. Бо хочби український кандидат, п. Роман Смук, і провалився, але потягнув би за собою хоч 100 тисяч голосів, то тимсамим ми, Українці, багато скористаємо, бо покажемо політичним лідерам нашу силу і вони при другій спробі будуть з нами числитись, бо в нас 100 тисяч голосів. Сто тисяч голосів є сила й вони отворять нам двері до дальших здобутків.

Тому, Українці міста Шікаґо, треба братися до робботи і працювати за свого кандидата, щоби він був вибраний, або щоби здобув найменше яких 100 тисяч голосів. Від цього, який буде вислід голосування, залежатимуть дальші наші політичні здобутки.

М. М. Белеґай.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

Січова ідея у визвольних змаганнях.

Січова ідея всім знана. Вона звязана нероздільно з нашим життя, із змаганнями до кращого-світлого будучого української нації. Є завжди тою надією, що загріває нас до дальшої боротьби — аж до осягнення стільки віків очікуваної волі.

Вона є новою силою, що творить нашу історію і спрямовує її на властиві тори. А як така — вона ніколи не може піти в забуття. Вонаж оспівана в піснях українського народу.

Січова ідея написала історію українських змагань кровю своїх найкращих синів, які, повні жертвенности й посвяти, сильні своєю вірою, не лякалися перепон, тортур і переслідування, а з фанатизмом ішли до мети!

Вона має за собою світлу традицію у наших визвольних руках і тому не може зникнути ані зі сторінок історії, ані з нашого дальшого життя. Січова ідея є вічна!

Щоб висвітлити січову ідею від її зародків — аж по нинішній день — це забирає немало труду. Взявся за це діло д-р Мишуга і дня 4. березня ц. р. виголосив свій реферат п. з.: „Січова ідея у визвольних змаганнях нашого народу" у 3. сотні Чорноморських Січей в Нюарку, за старанням тоїж сотні.

Яка жива й популярна серед українського народу є та січова ідея, доказує велика скількість слухачів, які виповнили галю.

Реферат, гарна тема й опрацьований докладно матеріял заставили присутніх добре думати. Тим теж треба пояснити дуже живу дискусію, яка вивязалася після реферату між прелеґентом і слухачами. Найдовше дискутували над українським проводом.

Трохи слабшим був тільки підхід до січової ідеї з точки погляду „хліборобської України", що одначе не відбилося на цілости відємно, і реферат пройшов з гарним успіхом.

По відспіванню національного гимну й „Не пора", розійшлися всі, піднесені на дусі. Бо коли українська нація має таких синів, які вірять у силу січової ідеї, і готові в її імені боротися і гинути за свій нарід, то певно, що таки засвітить нам золоте сонце волі.

Тому січова ідея для нас свята!

Дохід з реферату призначила 3. сотня „Ч. С." в Нюарку на боєвий фонд.

Стефан Фік.

—o—

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Українські жінки орґанізуються.

Дня 26. січня ц. р. відбувся в ґалі У. Н. Дому річний мітинґ, який відкрила предсідниця жіночого клюбу „Дочки України", пані М. Поливчак. На тім мітинґу було звідомлення і вибір нового уряду на рік 1934. До уряду ввійшли слідуючі члениці: (див. вище)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО СПРАВИ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.

Кождий думай, що на тобі
Міліонів стан стоїть,
Що за долю міліонів
Мусиш дати ти одвіт.

Іван Франко.

Між нашими громадянськими обовязками одним з найважніших завдань є виховання дітей.

Цілі покоління стаються такими, якими їх виховали виховники, себто родичі й учителі. Доля народу спочиває в руках його виховників. Вони і є відповідальні перед Богом і історією людства за виховання.

На жаль, серед Українців родичі недоцінюють свойого завдання супроти дітей і легковажно виконують свої обовязки.

Нераз червоніємо зі стиду за проступки наших дітей, та ми зараз знаходимо готову фільософічну відповідь: мовляв, „світ такий настав", що діти лихі. Тим немов хочемо себе оправдати перед совістю, що не ми є причиною лиха наших дітей, ба інакше й бути не може. Щоб розбудити серед нас інтерес до цеї важної справи, повинні частіше в українських часописах появлятись про це дописи.

I.

Кожда дитина з приходом на цей світ приносить зі собою „засіяні" в ній природою зародки зла й добра, себто інстинкти.

Від родичів, а потім учителів залежить, котрі з тих „зародків" в дитині будуть розвиватися й рости, а котрі будуть знищені. Тому виховання дитини повинно починатися з зарання, себто від часу, як тільки немовля починає рачкувати.

Родичі повинні мати все на увазі, що дитина — це матеріял, з якого має повстати викінчена людина, що родичі й учителі є тими майстрами, які з повіреного їм матеріялу мають викінчити людину, як складову часть суспільности.

З науки психольоґії дізнаємося, що кожда дитина, доки не стане вповні людиною, переходить пять степенів життя. Перший степень сягає від народження до скінчення другого року (немовля); другий — від другого року до семого (дитина); третій — від семого до чотирнацятого (хлопець, дівчина); четвердий — від 14 до 18 (молодець, дівчина); пятий від 18 до 21 року. Тут, після науки біольоґії, стає викінченою людиною.

До вище наведених переходів життя дитини треба відповідно примінити свою методу виховання й навчання. І так:

На першім степені поводитися з дитиною, як поводимося з квіточкою, яку плекаємо в домі, чи в городці.

На другім: як з песиком або котиком, яких привчуємо, хочби і фізичною і легенькою карою бути послушними й не пакісними.

На третім — відкликаємося вже до розуму дитини. Подібно третьому, поступаємо й на слідуючих щаблях.

Праця вчителя над вихованням і навчанням дитини буде лишень тоді успішною, коли родичі, зглядно мати, відповідно підготовить дитину до школи.

Коли дитина вже переступила поріг школи, дбання родичів не устає. Навпаки, воно побільшується. Родичі мають спільно зі школою дбати про дальший розвій дитини.

II.

Крім американських публичних шкіл маємо ми, Українці, тут в Америці своєрідні школи, ведені головно при церквах (парохіях) дякоучительськими силами. Не буду тут розводитися, які недомагання мають ті учительські сили, а згадаю, що культурні народи не щадять гроша на ведення своєї рідної школи. Вони знають, що рідна школа в протягу кількох літ витискає в дитині знамя, яке остається нестерпним ціле її життя.

Коли дитина переступає перший раз поріг школи, вона немов тягне льос свого життя: пішла дитина до школи доброї, то вона розвинеться на людину добру, свідому своїх життєвих завдань, корисну собі й свойому народови та цілій суспільности. Піде в злу школу, стане знаряддям для інших, забавкою судьби й обставин.

Назва ні заряд не є ознакою доброї школи.

Добра школа виробляє в дитині характер, який опирається на докладних і пожиточних відомостях.

Добра школа розвиває в дитині умові здібности й приготовляє її до життя родинного й громадського.

Характер, це знання й бажання вести себе згідно з найліпшими інтересами інших.

Школа має виробити в дитині характер, беручи під увагу натуру й пристосовуючи її до форми суспільного життя. Щоб осягнути свою ціль, школа мусить повести натуру дитини такими дорогами, які наука виховання дітей вказує.

Школа має дати дитині доцільне заняття на місце дотеперішнього, безпідставного заняття.

Школа має замінити в дитині її улюблені думки, безкорисні, на думки, з яких дитина сама має спостерегти користь для себе й інших.

Вкінці, школа має звернути дитячі замилування до моральних розривок та забав.

Щоби осягнути свою ціль, школа має послугуватися при навчанню ріжними способами.

Скажу про деякі:

Коли дитина приходить на світ, вона приносить зі собою потребу безнастанного руху, заняття. На початках забава дитина є звичайним рухом. Забава дитини є приємною, але вона не має означеної цілі.

Школа має ввести в ту забаву ціль і тоді забава стається вже роботою, яка перед тим була приємною; тепер утяжливою, але дитина це виконує задля вище вказаної цілі.

Завданням школи є перевести дитину постепенно з місця безплянової забави в місце праці.

Дитина в школі теж бавиться, іншими словами: наука в школі повинна бути для дитини заравкою; тільки забава в школі ріжниться від забави іншої тим, що має ціль, науку.

Система школи вимагає від дитини виконання завданої задачі, хоч би з трудом, хоч би й напруженням сил. Думка дитини вже з дитячої натури є розбіжна, перескакує з предбету на предмет, і при виробленню задачі дитина мусить свої думки зібрати докупи і доти тримати їх, поки не опанує трудностей.

Кожна хвиля такої умової праці додає молодому розумови сили й вправности. Те, що в першій хвилі для дитини було трудним, пізніше показується легким. Всі трудности під натиском впертої думки проминають. Хоч не відразу й не добровільно, дитина стається працьовитою і свідомою своїх завдань. Під авторитетом учителя вона поволі поступає вперед.

Кожна школа дає дитині свої питомі приписи, себто прикази й заказн, які дитина повинна сповняти під загрозою відповідних кар або похвал, нагород і т. п.

Під натиском кари, або нагороди, дитина старається бути на час в школі, викінчити на означений час задачу, поводитися в школі й поза школою примірно, бездоганно.

На початках це плян накинений чужою волею, себто, волею вчителя, але з часом дитина призвичаюється до такого розпорядження. Дальшим завданням учителя є, незамітно полишити розкази й закази, а повести науку так, щоби дитина дальше сама себе виховувала, згідно з приписами школи й бажаннями учителя. Буває й так, що страх перед карою, чи страх перед злою нотою пхає дитину до книжки, тоді, коли товариші, забава тягнуть її до себе.

Як би воно не було, кожна поборена трудність приносить дитині певну радість і задоволення, котре стається само собою нагородою й з бігом часу дитина працює не для когось, але для свого власного задоволення, з власної волі й для власної цілі.

III.

Кожний з нас хоче бути щасливим. Того ми й нашим дітям повинні бажати. Щастя залежить у знанню. Знання, як брати життя з його гарної й приємної сторони, є одним з найцінніших скарбів чоловіка. Тільки той посідає в собі силу робити добро, хто має це знання. Школа має дати дитині це знання. А що силу ділання дістається через ділання, тому школа систематично веде працю дитини через її щоденне заняття, в сповнюванню своїх дрібних обовязків.

Дитина силою часу доходить до щораз більших життєвих завдань. Школа вчить дитину поступати крок за кроком і нести життєві тягарі без нарікань.

Школа в своїй праці послугується головно призвичаєнням. Ним вона поборює розвинені неґативні інстинкти. Зла навичка викривить часами найліпшу натуру, а добра навичка в час може навіть найгіршу натуру стримати від злих наслідків.

Тому школа повинна вплинвати на дитину, щоби її решта життя (за школою) опиралася на тих, вщіплених школою добрих навичках.

Все, що дитина собі присвоює, хоч з трудом, то у дорослої вже стає немов другою натурою й держить її на такім рівні, на якім поставила її Школа. Призначення є таке важне, що легковажити собі його не можна. Коли дім і школа не дадуть дитині добрих навичок, то злі навички ввійдуть в дитину з життя самі і їм безборонна дитина не всилі опертися. Тоді найкращі засади моральної науки стають безчинні.

Точність ходження до школи, порядок із зшитками, книжками й убранням точні виготовлення шкільної праці учать дитину вести себе й виповняти свої повинности в дальшім життю.

Умова праця в школі, призвичаює дитину до поборювання трудностей, які прийдуть їй у дорозі життя.

Послух у виконанню шкільних задач, заховання спокою, пошанівок і повага для родичів і старших, учать пошанівку прав інших і приготовляють дитину до спільного пожиття з іншими.

Правдивий розвій науки зазначується чимраз більшою свободою й веде дитину до цілковитого самоведення.

Тому, що родичі не доцінюють великого завдання рідної школи, пізніше нарікають на своїх дітей.

Нині можна з запевненням сказати, що дитина, котра не набуде ґрунтовного початкуючого виховання, силою обставин буде засуджена на нужду й горе, буде всіми помітувана.

Від виховання й характеру дитини залежить, чи вона ввійде в суспільний склад як людина мисляча, виконуюча свої завдання для добра свого й свого народу, чи стане звичайною силою, якою послугуватися будуть ріжні визискувачі, й переведе своє життя серед найнижчої верстви суспільности, серед пониження та наруг.

Дальшим завданням школи є розвинути в дитині память і здібність думання. Здібність думання це сила, якою розвязується тяжкі життєві проблеми.

Чоловік, хоч має сильну волю, добрий характер і засоби наукових відомостей, то, не маючи виробленого думання, є добрий знаряддям в руках інших.

Щоби бути чоловіком в повнім того слова значінню, треба мати добрий характер і сильну волю.

Такого важного діла може доконати школа лише тоді, коли родичі й діти зрозуміють вартість і велич науки.

Кождий обовязок школи, злегкований родичами, а за ними й дітьми, наносить дитині лихі наслідки; зле виховання викривлює характер, потягає за собою недозрілість на ціле життя, або не дає дитині конечно потрібних відомостей.

Тому страшна відповідальність паде на родичів, котрі про школу й виховання дітей не дбають, або собі це легковажать.

Школа, початкуюча, „Рідна Школа" є підвалиною дальшої науки й долі цілого життя нашої дитини.

Хто виховує дитину без рідної школи, той будує дім без підвалин.

Йосиф Буката.

ПОЛІТИЧНИЙ ВЯЗЕНЬ.

(Надіслане з галицького села).

Крізь маленьке закратоване віконце вкрадаються проміні вечірнього сонця. На ослінчику під стіною сидить вязень, прикований ланцюхами до стіни. Грубі огнива врізуються в молоде біле тіло. Кров тоненькими ниточками спливає з тіла на долівку. Та він того не чує. Сидить, схиливши голову на груди, і думає. Кучеряво-русяве волосся безладними космиками впало на високе чоло. Лице скаменіло з болю. Ні одним рухом не пригадує воно живої людини. Це мертвець, похований живцем у муровану могилу, на чужині, далеко від родини і рідного села, у далеких тайгах на Сибірі. Раннім ранком, як сонце сходило, схопили його нелюди, тіло скатували, в кайдани закували і в тюрму засадили.

Сидить тепер у душній, вонючій келії, побитий на тілі, а душею чистий, злітаючий далі до сонця слави, до Неньки України.

І знову його катовано. Дротяними батогами бито. На цілім тілі видно чорні пасмуги запеклої крови. А очі говорять:

„Шматуйте, кати. Та ви шматуєте лиш тіло. А душа вільна. Не вам її скувати"! Катовано. А за що? Бо уста затягнули пісню про волю при каторжній роботі. І потекли рясні сльози на чорну грязь під ногами. Хай падуть, а може доплинуть до моря сліз українського народу, до своїх рідних.

І знову думка про рідних. Аж лекше стало. Кайдан не чути. Ось видніє золотоверхий Київ. Видно синьо-жовті прапори. І чути пісню „Слава Україні".

Вязень стрепенувся. Немов пробудився зі сну. І знову посумнів. „Боже, чи вже нам не судилася краща доля?" — питає себе. А тюрма йому відповідає:

„Не скоро прийде воля, бо ще не зійшло в нас насіння згоди. Бо тільки згода двигне Україну".

„Ох коби вона прийшла скоріше!" — думав вязень, а уста шепотом підспівували: „Було колись на Вкраїні ревіли гармати".

Омелян Гавриш.

Нездалий син дістав від батька посилку: харчі та гроші. Замісць, щоби собі купити книжки, яких потребує для науки, пішов син на пиятику. Пив усю ніч, а як над раном вертався до дому, побачили його на вулиці. Лежить побитий в ліжку та жалує свого вчинку.

Батько, що не дістав від сина відповіди на посилку, післав синови телеграму: „Чи дістав ти?" Син відповів також само коротко: „Дістав, і то багато!"

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ. (80).

На щастя для Тарзана один з приявних двораків порадив, щоб Зоантрогаґо показав свій експеримент, а чарівник, радий викрутитися від дивачної королівської забаганки, витягнув клітку щурів зі складно уложеними кілками й шнурами.

Вибравши одно з найбільших звірят, Зоантрогаґо привязав його нижчу щоку до малої металевої плитки. Другою, великою округлою плиткою, поставленою прямовісно, він обертав скоро довкола при помочі ручної корби. Від металевої плитки один дріт ішов до підстави черепа звіряти.

Тепер Зоантрогаґо пустив механізм у рух. Король дивився вважно, а Тарзан, не звертаючи на себе уваги приявних, підсунувся теж ближче, щоб дивитися на експеримент, який мав для нього таке велике значіння. Нарешті чарівник був задоволений. Експеримент дав подиву гідний вислід.

На власні очи Тарзан побачив, як щур скоро зменшувався, як він ставав щораз менший, а його пропорції все-таки лишалися ті самі. Тарзан нахилився ще ближче, щоб записати собі добре в памяти те, що тут ділялося. Король крикнув гнівно: „Забери цього раба негайно геть звідсіля!" Тарзана зараз відведено до другої кімнати.